

ಅಂಗಳದ ರಂಗೋಲಿಯಲ್ಲಿ ಇಲಿ ಬಿಲ ಗಣಿಗಾರಿಕೆ ಬಿಂಬ

‘ಇಲಿ ಬಿಲ ಗಣಿಗಾರಿಕೆ’ ಎಂಬ ನಿಷೇಧಿತ ತಂತ್ರ ಬೆಂಗಳೂರಿನಂಥ ನಗರದಲ್ಲೂ ಬಳಕೆಯಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ನಮ್ಮ ಮನೆಯ ಮುಂದಿನ ರಂಗೋಲಿಗಳಲ್ಲಿ ಅದರ ಬಿಂಬಗಳನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು.

■ ಟಿ.ಎಲ್. ರಾಮಕೃಷ್ಣ

ಉತ್ತರಾಖಂಡ ರಾಜ್ಯದ ಉತ್ತರಕಾಶಿಯಲ್ಲಿನ ಸಿಲ್ವಾರಾ ಸುರಂಗ ಮಾರ್ಗ ನಿರ್ಮಾಣದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದ್ದ 41 ಗಣಿ ಕಾರ್ಮಿಕರು ಮಣ್ಣಿನ ಕುಸಿತದಿಂದಾಗಿ ಭೂಮಿಯೊಳಗೆ ಸಿಕ್ಕಿಬಿದ್ದಿದ್ದು ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಗಮನಸೆಳೆದಿತ್ತು. ಸತತ 17 ದಿನಗಳ ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆ ನಡೆಸಿ ಕಾರ್ಮಿಕರನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಲಾಯಿತು. ಆ ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖ ಪಾತ್ರ ವಹಿಸಿದ್ದು ‘ಇಲಿ ಬಿಲ ಗಣಿಗಾರಿಕೆ’ ಎಂಬ ತಂತ್ರ.

ಇಲಿಯಂತೆ ನೆಲ ಕೊರೆಯುವ ಈ ತಂತ್ರ ಹೊಸತೇನಲ್ಲ. ಆದರೆ ಹಲವು ಕಾರಣಗಳಿಂದ ಇದು ನಿಷೇಧಗೊಂಡಿದೆ. ನಮ್ಮ ರಾಜಧಾನಿ ಬೆಂಗಳೂರಿನಲ್ಲೂ ಇದು ಬಳಕೆಯಾಗುತ್ತಿದ್ದ ಕುರುಹು ಈಗಲೂ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿವೆ.

ಇಲಿ, ಹೆಗ್ಗಣಗಳು ನಗರವಾಸಿಗಳಿಗೆ ಚಿರಪರಿಚಿತವೇ. ಕಟ್ಟಡಗಳ ಗೋಡೆ, ನೆಲದಲ್ಲಿ, ಪಾಳುಬಿದ್ದ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಆಹಾರ ಅನ್ನೇಷಣೆಗಾಗಿ ಬಿಲ ತೋಡಿ ಪ್ರವೇಶ ಪಡೆದು ತಮ್ಮ ಅವಶ್ಯಕತೆಗಳನ್ನು ಪಡೆದು ಹೊರ ನಡೆಯುತ್ತವೆ. ಇದೇ ತಂತ್ರವನ್ನೇ ಮಾನವನೂ ತನ್ನ ಅವಶ್ಯಕತೆಗಳಿಗೆ ಬಳಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾನೆ. ಶಿಲೆಯೊಳಗಿನ, ಭೂಮಿಯೊಳಗಿನ ಖನಿಜ ಸಂಪತ್ತು ಪಡೆಯಲು ಇದೇ ಮಾರ್ಗವನ್ನೇ ಅನುಸರಿಸಿದ್ದಾನೆ.

ಭೂಗರ್ಭದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಲೋಹ, ಅದಿರು, ಖನಿಜಗಳು ದೊರೆಯುತ್ತವೆ. ಅವುಗಳನ್ನು ಸ್ಥಳೀಯರು ತಮ್ಮದೇ ಅನ್ನೇಷಣೆಗಳಿಂದ ಪತ್ತೆ ಹಚ್ಚಿ ‘ಇಲಿ ಬಿಲ ಗಣಿಗಾರಿಕೆ’ ವಿಧಾನದಿಂದ ಹೊರತರುತ್ತಿದ್ದರು. ಇಲಿಗಳು, ಹೆಗ್ಗಣಗಳು ತಾವು ತೂರುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಕಾಗುವಷ್ಟು ಬಿಲ ತೋಡಿದರೆ, ಮನುಷ್ಯರು ತಾವು ಒಳಗೆ ಪ್ರವೇಶಿಸಲು

ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಗಾತ್ರದ ದ್ವಾರ ತೊಡುತ್ತಾರೆ. ನಮ್ಮ ಮನೆಗಳ ಅಂಗಳಗಳಲ್ಲಿ ಬಿಡಿಸುವ ರಂಗೋಲಿ ಹಿಂದೆ ‘ಇಲಿ ಬಿಲ ಗಣಿಗಾರಿಕೆ’ಯ ತಂತ್ರದ ಪ್ರತಿಬಿಂಬವನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು.

ರಂಗೋಲಿ ಪುಡಿ ಹಾಗೂ ಕೆಮ್ಮಣ್ಣು - ಇವು ಶಿಲಾ ಸಂಯೋಜಕ ಖನಿಜಗಳು. ಬೆಂಗಳೂರು ಅತಿ ಪುರಾತನ ಶಿಲಾಖಂಡಗಳಾದ ಗ್ರಾನೈಟ್ ನೈಸ್ ಶಿಲೆಗಳ ಮೇಲೆ ನೆಲೆಸಿದ್ದು, ಆ ಶಿಲೆಗಳೊಳಗೆ ಬೆಣಚುಕಲ್ಲು (ಕ್ವಾರ್ಟ್ಸ್, ಸಿಲಿಕಾನ್ ಡೈಆಕ್ಸೈಡ್) ಹಾಗೂ ಫೆಲ್ಡ್‌ಸಪ್ಪರ್ (ಹೈಡ್ರೋನ್ ಅಲ್ಯೂಮಿನಿಯಂ ಸಿಲಿಕೇಟ್) ಸಂಯೋಜಿತ ಪೆಗ್ಮಟೈಟ್ ಶಿಲಾನಾಡಿಗಳು ಇವೆ. ಫೆಲ್ಡ್‌ಸಪ್ಪರ್ ಖನಿಜ ಸ್ವಲ್ಪ ಆಳದಲ್ಲಿ ಭೂ-ಅಂತರ್ಜಲ ಸವಕಳಿಕೆಯಿಂದ ಮೆದು ಜೇಡು ಶಿಲೆಯಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಈ ಜೇಡು ಶಿಲೆಯೇ ರಂಗೋಲಿಯ ಮೂಲವಸ್ತು. ಇದು ಅಪಾರವಾಗಿ ದೊರಕದೆ ಸಣ್ಣ ಗಾತ್ರದ ಪುಡಿಕೆಗಳಾಗಿ ನೆಲೆಸುತ್ತದೆ. ಇದರ ಲಭ್ಯತೆಯ ಸಾಧ್ಯತೆಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಿ, ಬಡ ಗ್ರಾಮೀಣ ಅಥವಾ ನಗರದೊಳಗಿನ

ಬಗೆದು ಹೊರತಂದ ರಂಗೋಲಿ ಕಲ್ಲು

ಅಲೆಮಾರಿ ಕಾರ್ಮಿಕರು ‘ಇಲಿ ಬಿಲ ಗಣಿಗಾರಿಕೆ’ ವಿಧಾನದಲ್ಲಿ ಬಗೆದು ಹೊರಗೆ ತರುತ್ತಾರೆ. ರೈಲು ಹಳಿ ಮಾರ್ಗಕ್ಕಾಗಿ ಕಡಿದ (ರೈಲ್ವೆ ಕಟಿಂಗ್) ಬೆಟ್ಟ ಅಥವಾ ಎತ್ತರ ಪ್ರದೇಶಗಳು ಈ ಗಣಿಗಾರಿಕೆಗೆ ಪೂರಕವಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಮೊದಲಿಗೆ ಪ್ರವೇಶ ರಂಧ್ರ ಬಗೆದು, ಒಳಗೆ ತೂರಿ, ಮಣ್ಣನ್ನು ಬಗೆಯುತ್ತಾ ಮುಂದಕ್ಕೆ ಸರಿದು, ನಿಕ್ಷೇಪ ದೊರೆತೊಡನೆ ಆದಷ್ಟು ಹೊರಕ್ಕೆ ತರುತ್ತಾರೆ. ಬಗೆದು ತಂದ ನೆನದ ಜೇಡಿಯನ್ನು ರೈಲ್ವೆ ನಿಲ್ದಾಣದ ರಸ್ತೆ ಬಗಲಲ್ಲಿ ಒಣಗಿಸಿ, ಕುಟ್ಟಿ ಪುಡಿ ಮಾಡಿ, ಅತಿ ನುಣುಪಾಗಿ ಜರಡಿ ಹಿಡಿದು, ಮಂಕರಿಗಳಲ್ಲಿ ತುಂಬಿ, ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ಹೊತ್ತು, ಬೀದಿ ಬೀದಿ ಅಲೆದು ಮಾರಾಟ ಮಾಡುವ ದೃಶ್ಯಗಳನ್ನು ಈಗಲೂ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಕಾಣಬಹುದು.

ಈಗ ರಂಗೋಲಿ ಪುಡಿ ಕೂಡ ಕೈಗಾರಿಕೋತ್ಪನ್ನವಾಗಿದ್ದು, ಸುಂದರವಾಗಿ ಆವರಣ ಕಟ್ಟುಗಳಲ್ಲಿ ಮಾರಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಬಣ್ಣ ಬಣ್ಣದ ರಂಗೋಲಿ ಪುಡಿಗಳನ್ನು ತಯಾರು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರೂ, ಮೂಲ ವಸ್ತು ಶಿಲಾಪುಡಿ ಅಥವಾ ಧಾನ್ಯಗಳ ಹಿಟ್ಟು ಆಗಿರುತ್ತದೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಬಣ್ಣಗಳನ್ನು ಲೇಪನ ಮಾಡುತ್ತಾರೆಷ್ಟೆ.

ಪ್ರಸ್ತುತ ಸಣ್ಣ ಜೇಡಿ ಮಣ್ಣು ನಿಕ್ಷೇಪಗಳು ‘ಇಲಿ ಬಿಲ ಗಣಿಗಾರಿಕೆ’ಗೆ ಕೈಗೆ ನಿಲುಕದಷ್ಟು ದೂರ ಸರಿದಿರಬಹುದು ಅಥವಾ ಖಾಲಿಯಾಗಿರಲೂಬಹುದು. ಆದರೆ ಅವುಗಳು ದೊರಕುತ್ತಿದ್ದ ಸಾಕ್ಷ್ಯಗಳು ಈಗಲೂ ಸಿಗುತ್ತವೆ. ಬೆಂಗಳೂರಿನ ಶ್ರೀರಾಂಪುರದ ರೈಲ್ವೆ ಸೇತುವೆಯಿಂದ ಮಲ್ಲೇಶ್ವರಂ ರೈಲ್ವೆ ನಿಲ್ದಾಣದವರೆಗಿನ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಇಂತಹ ಭೂ ಕಡಿತ ಸ್ಥಳಗಳ ಕೊರಕಲುಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸುತ್ತವೆ. ■